

Voorgenomen besluit college m.b.t. uitbreiding opvangcapaciteit De Kruisberg naar 800 plaatsen voor beeldvormende raad

naam opsteller: R. Meinen
telefoonnummer: 373 874
e-mailadres: r.meinen@doetinchem.nl

Voorstel:

- 1. Kennisnemen van het verzoek van COA, inhoudende een ophoging van de capaciteit van procesopvanglocatie De Kruisberg naar 800 personen, te realiseren door middel van het plaatsen van tijdelijke bebouwing, voor de duur van in totaal 5 jaar.**
- 2. Kennisnemen van het voornemen van het college om hiervoor geen toestemming te verlenen.**
- 3. Eventuele gevoelens en zienswijzen hieromtrent kenbaar maken aan het college.**

Aanleiding – historisch kader

Sinds juni 2014 is de voormalig PI De Kruisberg door het *Centraal Orgaan opvang asielzoekers* (COA) in gebruik genomen als *procesopvanglocatie* (pol) voor asielzoekers. In De Kruisberg worden maximaal 350 asielzoekers opgevangen voordat zij na een beperkt aantal weken (2-6 weken) doorstromen naar reguliere AZC's. De afspraken omtrent de opvang (en eventuele uitbreiding) zijn vervat in de *bestuursovereenkomst* (d.d. 19-11-2014).

In februari van 2015 heeft het COA een verzoek gedaan om medewerking aan een haalbaarheidsstudie naar de realisatie van een *gemeenschappelijke vreemdelingenlocatie* (GVL) op De Kruisberg; 750 (naar aard variabele) opvangplekken en additionele kantoorfuncties van de ondersteunende diensten.

Op 4 augustus jl. heeft COA bij brief verzocht om de capaciteit van De Kruisberg tijdelijk op te hogen naar 575 plekken. Naar aanleiding hiervan hebben wij een bestuurlijk proces ingericht met als doel het versneld kunnen consulteren van uw raad. Dit proces is op 26 augustus doorkruist met de mededeling van COA (en de staatssecretaris) dat er met vrijwel onmiddellijke ingang 225 extra personen op De Kruisberg opgevangen worden. Op 2 september hebt u zich dienaangaande uitgesproken. COA heeft op deze avond een toelichting gegeven en gesteld dat het de wens van COA was en is om op De Kruisberg bestendige ('5 jaar') en uitgebreidere opvang ('ca. 800 personen') te realiseren. COA heeft aangegeven dat dat naar alle waarschijnlijkheid niet past in de huidige bebouwing maar dat er dan extra units/paviljoens gerealiseerd moeten worden op het huidige terrein.

Het verzoek van COA

Bij brief van 30 september heeft het COA formeel aan ons verzocht om uitbreiding van pol De Kruisberg toe te staan. Het gaat hierbij in hoofdzaak om:

- **een ophoging van de capaciteit naar in totaal 800 plaatsen;**
COA heeft toegelicht deze 800 plekken idealiter flexibel als pol- of AZC-plekken in te willen zetten. In een tijd van hoge instroom zou het COA graag meer pol-plekken hebben, waarbij in een tijd van lage instroom meer AZC-plekken beschikbaar zijn. Het verzoek om een GVL in februari 2015 bevatte een soortgelijke 'communicerende vaten'-regeling. COA heeft echter aangegeven ook met alleen extra pol-plekken content te zijn.

- **voor de duur van 5 jaar;**
Het COA wenst de duur van de opvang op totaal 5 jaar te stellen. De looptijd van de overeenkomst wordt daarmee opgerekt tot uiterlijk juni 2019 (is nu juni 2017). COA wil dus graag van 2+1 jaar naar 5 jaar.
- **in de vorm van tijdelijk bij te plaatsen voorzieningen;**
Dit in de vorm van woonunits en/of zogeheten 'paviljoens'. Dit zijn grote, degelijke tenten met aparte kamers, houten vloeren en verwarming:

Met de klok mee: paviljoen AZC Oude Pekela, paviljoen AZC Dronten, woonunits AZC Leersum, paviljoen AZC Dronten.

Consultatie van de raad – bestuursovereenkomst

De belangrijkste afspraken met het COA zijn vervat in *Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een procesopvanglocatie* (d.d. 19-11-2014). Deze vermeldt met betrekking tot uitbreiding van de capaciteit het volgende:

“Artikel 4.

1. In het opvangcentrum worden maximaal 350 capaciteitsplaatsen ingericht.
2. Indien uitbreiding van het maximale aantal van 350 capaciteitsplaatsen noodzakelijk is, treedt het COA in overleg met de gemeente om de noodzakelijkheid (instroom onverminderd hoog) en de mogelijkheid (zijn alle afspraken en toezeggingen die gedaan zijn nagekomen) voor de uitbreiding te bespreken, waarbij een maximum geldt van 800 (350 + 450) capaciteitsplaatsen.
3. Alleen met instemming van het college die hiervoor de raad zal consulteren kan de opvangcapaciteit worden vergroot tot 800 plaatsen.”

Met u is daarom afgesproken dat wij u informeren over wijzigingen in het gebruik van voormalig PI De Kruisberg. Bij aanvragen voor ophoging van de capaciteit wordt u geconsulteerd. Met dit voorstel geven wij uitvoering aan artikel 4, lid 3 van de bestuursovereenkomst en de bestaande afspraken¹ met uw raad hierover.

Het huidige verzoek van COA om op te hogen naar 800 opvangplekken past juridisch binnen de kaders van de huidige bestuursovereenkomst. Het verzoek om de duur van de opvang te verlengen naar 5 jaar (in concreto: tot juni 2019) past niet binnen die overeenkomst².

Voornemen van het college

Het verzoek om additionele opvang brengt een aantal vraagstukken met zich mee. Wij hebben een voorlopige afweging gemaakt in het dilemma tussen enerzijds de humanitaire schrijnendheid en urgentie van de huidige situatie, en anderzijds het behoud van de leefbaarheid in de wijk en de afspraken die er met de gemeenteraad (en omwonenden) gemaakt zijn. Het maatschappelijk draagvlak en draagkracht van de wijk zijn daarbij een bijzonder gebied van aandacht.

Op dit moment zijn wij voornemens geen toestemming te verlenen om de capaciteit van pol De Kruisberg uit te breiden naar 800 personen, te realiseren door middel van het plaatsen van tijdelijke bebouwing, voor de duur van in totaal 5 jaar.

Inhoudelijke overwegingen

Maatschappelijk draagvlak & draagkracht

In de diverse overleggen die hebben plaatsgevonden, en ook in het spotlicht van het publieke debat, is door het buurtcomité aangegeven dat 350 personen voor de duur van de overeenkomst hanteerbaar lijkt, maar dat van een naadloze inpassing in de buurt zeker geen sprake is. COA getroost zich moeite om deze overlast zo veel mogelijk weg te nemen, maar dat laat onverlet dat van de omwonenden wel degelijk een inspanning is en wordt gevraagd. Met de stante pede ingebruikname van 225 extra plekken heeft het COA nóg een extra inspanning van de omwonenden gevraagd. Daarnaast is vanwege de beperkte tijd tussen mededeling en actie (van COA) de omwonenden een beperkte acclimatisatietijd gegund. Tot nu toe is de buurt begripvol en genuanceerd met deze extra belasting omgegaan en dat verdient waardering.

Het is de vraag of dit verzoek een juiste vertaling is van de taak die Doetinchem als gemeenschap met betrekking tot de humane opvang van vluchtelingen op zich heeft genomen. Dat geldt in de samenhang van het verzoek voor de plek (De Kruisberg), voor het volume (800 personen), de termijn (5 jaar), de wijze van opvang (buiten de bestaande bebouwing) en ook voor de aard van de opvang; voor de buurt betekent een pol eens per 2 tot 6 weken een wisseling van 'buren'. Het is mogelijk dat dit steeds mensen zijn met een wisselende culturele achtergrond, gebruiken en etiquette. Dat vereist van de buurt steeds weer aanpassingsvermogen. Van het opbouwen van een bestendige relatie kan dus geen sprake zijn.

Overigens: Doetinchem vangt met de huidige bezetting van De Kruisberg op elke 100 inwoners ruim één asielzoeker op. Als deze rato vertaald zou worden naar alle gemeenten, dan zouden er in heel Nederland ruim 172.000 opvangplekken beschikbaar zijn.

¹ Aangenomen motie, strekkende tot actief informeren van de raad bij een vraag tot uitbreiding, d.d. 26-06-2014, en toezegging tijdens beeldvormende raadsvergadering d.d. 16-04-2015.

² Art. 11 lid 1 Bestuursovereenkomst [...]

Duidelijkheid en normalisatie

Een andere reden om niet te kiezen voor toestemmen in dit verzoek is het bieden van toekomstperspectief. Het afgelopen anderhalf jaar heeft zich gekenmerkt door relatieve onzekerheid voor omwonenden, ook al voordat de toestroom van asielzoekers (rond de april/mei 2015) op gang kwam. Achtereenvolgens is vrij abrupt gestart met de proces-opvanglocatie (juni 2014), daarna is het verzoek voor een GVL gekomen (februari 2015) en in augustus heeft COA, wederom vrij plotseling, besloten tot het ophogen van de capaciteit naar 575 personen. Tussentijd is het informele verzoek voor 800 boven de markt blijven 'zweven', totdat daar in oktober 2015 formele helderheid over kwam.

Daarbij moet expliciet opgemerkt worden dat de noodzakelijkheid van deze maatregelen vanwege de bestaande humanitaire urgentie en de schrijnendheid van de mondiale situatie door ons niet betwist is. Wij benadrukken daarom dat Doetinchem zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de opvang van asielzoekers steeds heeft genomen, blijft nemen en erkent het belang van adequate, humane en veilige opvang.

Dat laat echter onverlet dat de buurtbewoners in een tijdspanne van krap één jaar dus met drie plotselinge verzoeken en één voldongen feit zijn geconfronteerd, resulterende in een verandering van de (ervaren) leefbaarheid of althans met de dreiging daarvan. Wij willen voor hen graag een stip op de horizon bieden: duidelijkheid geven en (bestuurlijke) rust scheppen.

Communicatie (met omwonenden)

Wij hebben ons steeds op het standpunt gesteld dat openbaarheid en transparantie in dit proces van het grootste belang is. Het is om die reden wenselijk omwonenden (en andere belanghebbenden) de gelegenheid geven zich te mengen in de openbaarheid van het publieke debat.

Daarom informeren wij de omwonenden weer door een in de wijk verspreide brief (zie bijlage). De wijkregisseur Centrum en Noord is tijdens het hele proces het gemeentelijk aanspreekpunt voor direct omwonenden (en in de weekeinden en avonden bereikbaar).

Definitief besluit van het college

Nadat uw raad geconsulteerd is over het verzoek zullen wij zo spoedig mogelijk een definitief besluit nemen. Het definitieve besluit wordt door middel van een raadsmededeling aan u kenbaar gemaakt. Direct omwonenden en het COA worden zo spoedig mogelijk per brief op de hoogte gebracht.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ing. N. van Waart

bc. N.E. Joosten